

Net UYP Açığı Son 3 Çeyreğin En Düşük Düzeyine Geriledi

2021 ilk çeyrek sonunda Türkiye'nin yurt dışı varlıkları, 2020 sonuna göre 8.5 milyar dolar artarak 250.2 milyar dolara yükselirken, yükümlülükleri 55.6 milyar dolar azalarak 589.5 milyar dolara geriledi.

Yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerin farkı olarak tanımlanan net uluslararası yatırım pozisyonu (UYP) geçtiğimiz yılın sonunda -403.5 milyar dolar düzeyindeyken 64.2 milyar dolar azalarak -339.3 milyar dolar açığa geriledi.

	2020 1Ç	2020 4Ç	2021 1Ç
Varlıklar	235,6	241,6	250,2
Yükümlülükler	545,2	645,1	589,5
Doğrudan Yatırımlar	131,2	213,2	163,7
Portföy Yatırımları	118,7	117,7	111,5
Diğer Yatırımlar	295,3	314,3	314,3
UYP Net	-309,5	-403,5	-339,3

Varlıkların detaylarında rezerv varlıklar kalemi 2020 sonuna göre 6.6 milyar dolar azalarak 86.7 milyar dolara gerilerken, diğer yatırımlar kalemi 14.4 milyar dolar artarak 106.8 milyar dolara yükseldi. Diğer yatırımlar alt kalemlerinden bankaların yabancı para ve Türk Lirası cinsinden efektif ve mevduatları 12.6 milyar dolar artarak 54.5 milyar dolara yükseldi.

Yükümlülüklerin detayında doğrudan yatırımlar piyasa değeri ile döviz kurlarındaki değişimlerin de etkisiyle geçtiğimiz yıl sonuna göre 49.6 milyar dolar gerileyerek 163.7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Portföy yatırımları bu dönemde 6.1 milyar dolar azalışla 111.5 milyar dolara geriledi. Yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi stoku 6.6 milyar dolar azalarak 22.6 milyar dolara, DİBS stoku 1.5 milyar dolar azalarak 7.1 milyar dolara gerilerken, hazine tahvil stoku 1.8 milyar dolar artarak 47.9 milyar dolara yükseldi.

Söz konusu dönemde diğer yatırımlar kalemi 2020 sonuna göre değişim göstermeyip 314.3 milyar dolarda kaldı. Yabancıların yurt içi yerleşik bankalardaki DTH'ları 0.8 milyar dolar artarak 34.2 milyar dolara yükselirken, TL mevduatları 0.4 milyar dolar azalarak 15.3 milyar dolara geriledi.

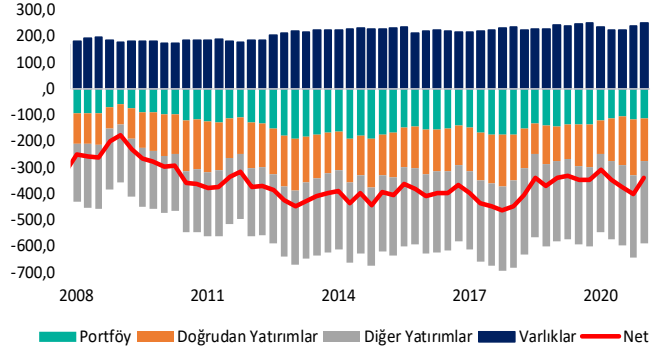
Bankaların toplam kredi stoku 0.6 milyar dolar azalarak 63.6 milyar dolara, diğer sektörlerin toplam kredi stoku 1.3 milyar dolar azalarak 95.6 milyar dolara geriledi.

Net yatırım pozisyonunun (açığının) milli gelire oranı 2020 yıl sonuna yüzde 56.3 düzeyindeyken 2021 yılı ilk çeyrek itibarıyla yüzde 47.3'e gerilediğini hesaplamaktayız.

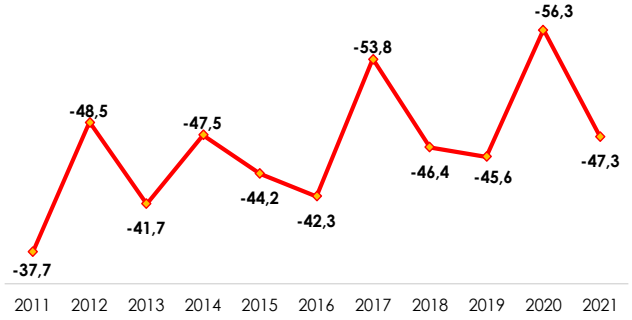
UYP, varlık ve yükümlülükler yönelt akımlardan, para biriminin dolara karşı gösterdiği değişimden, portföy yatırımlarındaki fiyat hareketlerinden etkilenmektedir. Bu etkiyi, kurda yaşanan değişim ve varlık fiyatlarındaki hareket kaynaklı değerlendirme farkları üzerinden portföy ve doğrudan yatırımlarda daha belirgin olarak görmekteyiz.

2021 yılı ilk çeyrek itibarıyla net UYP, yurt dışı yükümlülüklerin belirgin azalmasıyla 339.3 milyar dolar açığa geriledi.

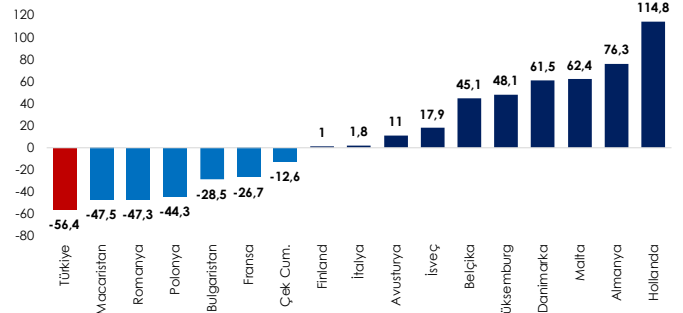
Uluslararası Yatırım Pozisyonu (milyar \$)

Uluslararası Yatırım Pozisyonu GSYH Oranı (%)

Net Uluslararası Yatırım Pozisyon 2020 4. Çeyrek (% GSYH)

Uluslararası Yatırım Pozisyonu Nedir?

Türkiye'nin Uluslararası Yatırım Pozisyonu (UYP), ülkedeki yerleşik kişilerin yurtdışı yerleşik kişilerden olan finansal alacakları ile rezerv varlık olarak tutulan finansal varlıklarının (örneğin altın) ve yerleşiklerin yurtdışı yerleşik kişilere olan finansal yükümlülüklerinin belli bir tarihteki stok değerini ifade eder. Özetle Türkiye'nin yurtdışı varlıkları ile yurtdışına olan yükümlülüklerinin farkıdır.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri, ekonominin güncel döviz gelir gider durumunu ortaya koyarken, UYP yapısal döviz durumunun göstergesidir. Ülkenin net döviz varlığının veya açığının (borcunun) ne olduğuna işaret eder. Bir diğer ifadeyle, ülkenin dünyanın diğer ülkelerine karşı ulusal bilançosudur.